

11

N U T A R I M A S

nutraukti baudžiamąją bylą

Vilnius,

1989 m. sausio 25 d.

Lietuvos TSR valstybės saugumo komiteto tardymo skyriaus tardytojas leitenantas E. Jonušas, išnagrinėjęs baudžiamąją bylą Nr. 392, -

n u s t a t ė :

Baudžiamoji byla iškelta 1974 m. gegužės 30 d. pagal nusikaltimo, numatyto Lietuvos TSR BK 62 str. I d. (Tėvynės išdavimas, atsisakant grįžti iš užsienio į TSRS), požymius

JURGUČIUI Aloyzui, Stasio.

gim. 1939 m. Šilalės raj. Laukuvos miestelyje, buvusiam TSRS piliečiui, lietuviui, neteistam, pašalintam iš TSKP narių ryšių su šia byla, turinčiam aukštąjį išsilavinimą, vedusiam, dirbusiam vyr. dėstytoju LTSR Valstybinėje konservatorijoje, gyvenusiam Vilniuje,

Parengtinio tardymo metu nustatyta, kad A. Jurgutis su Lietuvos TSR turistų grupe 1974 m. gegužės II d. išvyko į turistinę kelionę po Jugoslaviją.

Būdamas Grikeničios mieste, A. Jurgutis gegužės 16 d. atitruko nuo grupės, nelegaliai perėjo Jugoslavijos-Italijos valstybinę sieną ir paprašė Italijos valdžios organų politinio prieglobsčio. 1974 m. rugsėjo mėn. A. Jurgutis išvyko į JAV.

b.1. 9-12

Apklausti liudytojai A. Jurgučio giminės, bendradarbiai ir artimi pažįstami: M. Jurgutienė, Z. Mackevičienė, P. Tamuliūnas, A. Navickas, A. Bielaitis ir kiti parodė, kad apie jo atsisakymą sugrįžti į Tarybų Sąjungą motyvus jiems nieko nežinoma, nes pastarasis apie savo ketinimą pasilikti užsienyje niekam nieko nesakė.

b.1. 13-46

1974 m. lapkričio 27 d. nutarimu A. Jurgutis patrauktas byloje kaltinamuoju už nusikaltimo, numatyto Lietuvos TSR BK 62 str. I d., padarymą. Tu pačių metų lapkričio 28 d. nutarimu paskelbta A. Jurgučio paieška ir parinkta kardomoji priemonė - suėmimas, o lapkričio 29 d. nutarimu - parengtinis tardymas byloje sustabdytas.

b.l. 9-10, 95-96, 97-98

TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo 1975 m. balandžio 21 d. įsaku Nr. 1388-IX A. Jurgučiai atimta TSRS pilietybė.

b.l. 99

Atliktomis paieškos priemonėmis buvo nustatyta, kad A. Jurgutis dabartiniu metu gyvena JAV šiuo adresu: Hollywood, Ca, ir dirba lietuvių emigrantų choro vadovu.

b.l. 101-102

Ryšium su A. Jurgučio gyvenamosios vietos nustatymu, 1988 m. gruodžio 26 d. parengtinis tardymas šioje byloje buvo atnaujintas.

b.l. 103-104

Būdamas Romoje, vėliau persikėlęs gyventi į JAV, A. Jurgutis 1974 m. davė keletą interviu emigracinės lietuviškos spaudos organams "Draugas", "Naujienos", "Tėviškės žiburiai", kuriuose kreipėsi pagalbos į Amerikos lietuvius, o per juos ir į JAV valdžios organus, kad būtų leista išvykti iš TSRS jo žmonai ir dukrai. Jis taip pat kritikavo to meto stagnacinę tvarką Tarybų Sąjungoje, ypač akcentuodamas piliečių laisvių ir teisių suvaržymus. Minimuo- se interviu A. Jurgutis dėstė savo pažiūras į vieną ar kitą aktua- lią problemą iš Lietuvos istorijos, jos įstojimo į TSRS sudėtį ir kitais klausimais.

Vėliau jis bet kokių viešų pasisakymų spaudoje arba kitose vietose vengė.

b.l. 85

Bylos tyrimo eigoje nustatyta, kad A. Jurgutis, nuo 1974 metų gyvendamas užsienyje, jokia antitarybine veikla neužsiiminėjo ir nepriklausė jokioms antitarybinėms emigrantinėms organizacijoms arba centrams.

Jo interviu emigracinei spaudai, padaryti 1974 m., tai yra pirmomis buvimo užsienyje dienomis, nesudaro antitarybinės agita- cijos arba propagandos sudėties.

b.l. 105

Apklausti šioje byloje liudytojai A. Jurgučio žmona - Jurgutienė Marija, dukra - Navickienė Daina, sesuo - Laurinavičienė Alina, žmonos sesuo - Šilnienė Antanina patvirtino, kad A. Jurgutis dabartiniu metu tikrai gyvena JAV aukščiau nurodytu adresu ir dirba lietuvių emigrantų choro vadovu. Nuomoja butą pas vietos lietuvį, kitos šeimos nėra sudaręs. Apie A. Jurgučio materialinę padėtį nurodytiems asmenims nieko nežinoma. Paskutiniame laiške, kurį A. Laurinavičienė gavo nuo A. Jurgučio 1988 m. gruodžio mėn., pastarasis užsiminė, kad ateityje planuoja apsilankyti Lietuvoje, jei gaus vizą. Be to, šie liudytojai pareiškė, kad gyvendamas užsienyje, A. Jurgutis nedalyvavo jokioje politinėje veikloje ir nepriklausė emigrantinėms antitarybinėms organizacijoms.

b.l. IO6-III

Aukščiau nurodytos aplinkybės patvirtina daiktiniai įrodymais - A. Jurgučio atsiųstais laiškais iš JAV giminėms Lietuvoje, o taip pat kitais bylos dokumentais.

b.l. I28

Tokiu būdu, parengtinio tardymo metu nustatyta, kad A. Jurgutis, atsisakęs grįžti iš užsienio į TSRS, neturėjo tikslo padaryti žalą TSRS suverenitetui, teritorijos neliečiamybei, valstybės saugumui ir gynybiniam pajėgumui. Todėl jo veiksmuose nėra nusikaltimo, numatyto Lietuvos TSR BK 62 str. I d., požymių. Kito kurio nors nusikaltimo požymių jo veiksmuose taip pat nėra.

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos TSR BPK 93 str. 4 p., 224 str., 233 str. I p. ir 234 str. reikalavimais, -

n u t a r ė :

I. Baudžiamąją bylą Nr. 392 dėl Jurgučio Aloyzo, Stasio, kaltinamo nusikaltimo, numatyto Lietuvos TSR BK 62 str. I d. (Tėvynės išdavimas, atsisakant sugrįžti iš užsienio į TSRS), padarymu, nutraukti Lietuvos TSR BPK 5 str. 2 p. pagrindą, tai yra nesant jo veiksmuose nusikaltimo sudėties.

14

2. Panaikinti Jurgučiai Aloyzui, Stasio kardomąją priemonę - suėmimą.

3. Nutraukti Jurgučio Aloyzo, Stasio paiešką ir pranešti apie tai Lietuvos TSR valstybės saugumo komiteto operatyviniam skyriui.

4. Daiktinius įrodymus palikti byloje visam jos saugojimo laikui.

5. Šio nutarimo nuorašą pasiųsti Lietuvos TSR Prokurorui.

o/p Lietuvos TSR valstybės saugumo komiteto
tardymo skyriaus tardytojas
leitenantas

E. Jonušas

Butinkas

o/p Lietuvos TSR valstybės saugumo komiteto
tardymo skyriaus viršininkas
pulkininkas

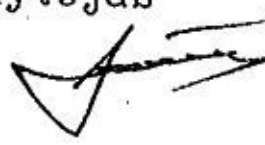
T. Lazarevičius

o/p Lietuvos TSR valstybės saugumo komiteto
P i r m i n i k a s pav.
generolas majoras

H. Vaigauskas

D. Eismuntas

Tikra: Lietuvos TSR valstybės saugumo komiteto
tardymo skyriaus tardytojas
leitenantas

 E. Jonušas